

data: 1 de Juliol de 2009

10015-Paisatge Vegetal (10 crèdits)

Assignatura obligatòria del màster a l'itinerari 3 i optativa als itineraris 1 i 2.

PROFESSORAT

- RESPONSABLE: Dr. Lleonard Llorens, 971173179 (despatx), 971438125 (hort botànic), dballg0@uib.es

ALTRE PROFESSORAT: Dr Lorenzo Gil, 971172049 (despatx), 971438125 (hort botànic), lorenzo.gil@uib.es

TUTORIES

HORARI: Dilluns de 12 a 13h.

LLOC: Hort Botànic de la UIB (Can Quintana) i/o despatx professor.

DESCRIPTORS OFICIALS DE L'ASSIGNATURA AL BOE

La comunitat vegetal. Composició florística i estructura de les comunitats vegetals. Dinamisme i distribució de les comunitats vegetals: bioclimatologia, tessellat, sèrie, catena i geosèrie.

CRÈDITS TEÒRICS (6 crèdits):

OBJECTIUS

- 1-Establir les relacions Paisatge-Comunitats vegetals
- 2-Conèixer les bases de la fitosociologia. Nocions sobre l'estructura jeràrquica de la sintaxonomia.
- 3-Conèixer la diversitat, estructura, dinàmica i funcionalisme de les principals comunitats vegetals.
- 4-Anàlisi de les principals comunitats vegetals de les Illes Balears.
- 5-Introducció a la cartografia de la vegetació.

METODOLOGIA

Classes teòriques recolzades amb mitjans audiovisuals.

DESCRIPCIÓ DELS CONTINGUTS

- 1.- Concepte de paisatge. La vegetació com a part del paisatge. Referències històriques sobre l'estudi de la vegetació. Bibliografia relacionada amb les Balears.
- 2.- Factors que condicionen la vegetació:
 - A- El clima: nocions bioclimàtiques, els índexs bioclimàtics, les regions bioclimàtiques, el microclima i la vegetació.
 - B- El substrat: característiques edàfiques que condicionen la vegetació, nocions

sobre tipus de sòls.

C- La geomorfologia: el relleu, principals tipus; relació del relleu amb el clima i el substrat.

D- La història: condicionants històrics que afecten a la vegetació. Escala geològica. Escala històrica.

E- L'home: relació de l'home amb la vegetació.

3- El paisatge vegetal, els hàbitats i les associacions vegetals. La sintaxonomia. Mètodes d'estudi i jerarquització.

4.- El dinamisme de la vegetació. Conceptes de successió i "regressió". Les comunitats climàtiques i la seva interpretació. La vegetació zonal i azonal. Les comunitats permanents. Els conceptes de tessell·la, sèrie de vegetació (sigmetum) i catena.

5.- Característiques de la vegetació mediterrània. Les plantes mediterrànies: heterogeneïtat, variació i diversitat. Les plantes i l'home.

6.- La vegetació de les Balears:

A.- El marc de les illes.

B.- La vegetació de les illes Balears:

B1.- Comunitats forestals i fruticoses.

B2.- Vegetació herbàcia anual i vivaç no ruderalitzada.

B3.- Comunitats rupícoles.

B4.- Vegetació de salobrar.

B5.- Vegetació de platges i de litoral rocós.

B6.- Comunitats higròfiles i aquàtiques.

B7.- Vegetació ruderal, herbàcia i fruticosa.

B8.- Les comunitats marines.

7.- Introducció a la cartografia de la vegetació.

CRÈDITS PRÀCTICS (4 crèdits):

OBJECTIUS

Reconèixer sobre el terreny les principals comunitats vegetals de les Illes i la seva estructura i dinàmica.

METODOLOGIA

Sortides al camp, inclòs una sortida a Pitiüses. Aplicació de la metodologia fitosociològica, amb realització d'inventaris de les unitats estudiades.

DESCRIPCIÓ DELS CONTINGUTS

1.- Vegetació de la serra de Tramuntana: comunitats forestals i la seva successió (boscos, màquies, brolles i pastures). Els pinars i les boixedes com a cas particular.

2.- La vegetació del Migjorn: les màquies i els pinars. Comunitats ornitocopròfiles. Basses estacionals.

3.- Vegetació de la badia de Pollença i Formentor. Menció particular a les formacions de roquissars, dunes, zones humides i salobrar.

4.- La vegetació del litoral oriental i meridional. Menció particular a les formacions de

roquissars, dunes i salobrarars.

5.- La vegetació de Pitiüses, comparació amb la de Mallorca.

BIBLIOGRAFIA BÀSICA

Llorens, L., Gil, L. & Tébar, F.J. (2007). “La vegetació de l’illa de Mallorca. Bases per a la definició i gestió dels hàbitats”. Ass. JB Palma. Palma de Mallorca.

Bolòs, O. de (1996). “La vegetació de les Illes Balears. Comunitats de plantes”. Institut d’Estudis Catalans. Barcelona.

BIBLIOGRAFIA COMPLEMENTÀRIA

Braun-Blanquet, J. (1979). “Fitosociología”. Ed. Blume. Barcelona.

Burel, F. & Baudry, J. (1999). “Écologie du paysage. Concepts, méthodes et applications”. Ed. Tec&Doc. Paris.

Gil, L.; Manuel, C. & Díaz-Fernández, P. (2003). La transformación histórica del Paisaje Forestal en las Islas Baleares. Egraf, S.A.

González Bernáldez, F. (1981). “Ecología y Paisaje”. H. Blumes Ed. Madrid.

Izco, J. et al. (2004). “Botánica”. Edit. McGraw-Hill Interamericana.

López Fernández, M.L.; López F., M.S. & Piñas, S. (2008). “Clasificación Bioclimática Mundial y Cartografía bioclimática de la España peninsular y balear”.

Publicaciones de Biología de la Universidad de Navarra. Serie Botánica, 17.

Mazzoleni, S.; di Pasquale, G.; Mulligan, M.; di Martino, P. & Rego, F. (2004). “Recent dynamics of the Mediterranean Vegetation and Landscape. John Wiley & Sons, Ltd.

Rivas-Martínez, S. et al. (1992a). “Datos sobre el paisaje vegetal de Mallorca e Ibiza (Islas Baleares, España). Itinera Geob. 6:5-98.

Rivas-Martínez, S. et al. (1992b). “La vegetación de las islas de Ibiza y Formentera (Islas Baleares, España)”. Itinera Geob. 6: 99-235.

Rivas-Martínez, S. (1995). “Clasificación Bioclimática de la Tierra”. Folia Bot. Matritensis, 16: 1-32.

Walter, H. (1994). “Zonas de Vegetación y Clima”. Ed. Omega. Barcelona.

Walter, H. (1998). “Vegetació i Zones Climàtiques del Mon. L’estructura ecològica de la Geobiosfera”. De. PPU, SA. Barcelona.

ELEMENTS D’AVALUACIÓ i pes específic de cada element en l’avaluació final

Examen final sobre els continguts teòrics i pràctics de l’assignatura (70%).

Treball cartogràfic i descriptiu de la vegetació d’un territori (30%).

RECOMANACIONS QUANT A CONEIXEMENTS PREVIS

ALTRA INFORMACIÓ

- en quin idioma s’imparteix aquesta assignatura?

Llengua catalana pròpia de les illes Balears (mallorquí)

